

Önceki bölümde varlıkları belirtmek için kullandığımız sözcüklere ad denildiğini ve adların bazı özelliklerini öğrenmiştik.

Adların her zaman varlıkları belirtmediği durumlar da vardır. Ad yerine ad soylu sözcükler de varlıkları belirtirler, varlık adları yerine kullanılabilirler.

Varlıkların adlarının yerine kullanılan sözcüklere **adil** (zamir) denir. Adıllar; kişi adlarının, gösterme bildiren adların yerini tutabilir, onların yerini belli belirsiz alabilir ya da soru yoluyla ad yerine kullanılabilir.

ÖRNEK

Aylin yarın sinemaya gidecek.

ad

O yarın sinemaya gidecek.

adil ad

(O, adılı; Aylin adının yerine kullanılmıştır.)

O yarın oraya gidecek.

adil

(Oraya, adılı; sinemaya adının yerine kullanılmıştır.)

* Ben, sen, o, biz, siz, onlar / benim, senin, onun, bizim, sizin, onların, bu, şu, o, bunun, şunun, onun / bunları, şunları, onları, hepsi, kendi ... başlıca adıllardır.

Adıllar, tümcede tekrar tekrar aynı adların kullanılmasını engelleyerek anlatımın da bozulmasını önler.

"Alp sabah erkenden uyandı. Annesine, günaydın, dedi. Annesi de Alp'e, günaydın, dedi. Alp elini yüzünü yıkadı. Üzerini değiştirdikten sonra mutfakta annesinin kahvaltı hazırlamasını seyretti. Annesine yardım etti. Alp ve annesi kahvaltıya oturdu- lar."

Altı çizili sözcükler paragrafta çok fazla tekrar edildiklerinden anlatımda sıkıntı yaratmış. Bir de adılarla paragrafı yeniden yazalım:

"Alp sabah erkenden uyandı. Annesine, günaydın, dedi. O da ona günaydın, dedi. Alp, elini yüzünü yıkadı. Üzerini değiştirdikten sonra mutfakta annesinin kahvaltı hazırlamasını seyretti. Ona yardım etti. Onlar kahvaltıya oturdu- lar."

Hem paragrafın anlatımındaki sıkıntı ortadan kalktı hem de paragrafın anlamında değişiklik olmadı.

Adıllar, adların yerini tutarken; onların aldıkları tüm ekleri de alırlar.

anneme → ona
okula → oraya
çantayı → onu
kitapta → onda

UYGULAMA

1. Aşağıdaki tümcelerde adların yerine uygun adıları yerleştiriniz.

✓ Kardeşini bütün gün aradı.

..... bütün gün aradı.

✓ Pervin ve Pelin ikiz kardeşlerdir.

..... ikiz kardeşlerdir.

✓ İrem işe gelmedi mi?

..... işe gelmedi mi?

✓ Kâğıtları dosyaya yerleştirdim.

..... dosyaya yerleştirdim.

✓ Ahmet, Cansu'yu çağırdı.

..... çağırdı.

✓ Kalemimin uçları kırılmış.

..... uçları kırılmış.

✓ Can, sınava girdi.

..... sınava girdi.

✓ Mehmet, Ebru'nun ağabeyidir.

..... ağabeyidir.

2. Aşağıda noktalı yerlere gelebilecek uygun adıları yazınız.

bana	sana	sen	kimi
şunu	bazıları	hepsi	bunu
beni	sen	sen	kim
kendi	ne	bunları	o

✓ Dostlarım hiç yalnız bırakmaz.

✓ Çamaşırları mi topladın?

✓ Çocuklardan çok yaramaz.

✓ kimin öğrencisisin?

✓ poşete koydu?

✓ Akşam yemekte vardı?

✓ Öğretmenlerin izinde.

✓ Özer alsın da Sinan.

✓ düşen ağlamaz.

✓ arkadaşımın bisikletidir.

✓ yardım edeceğim, ama de yardım edeceksin.

✓ Ankara'da gördün?